

Környezettudatos nemzedékek, környezettudatos nevelés

Már a jövő sem a régi! Az a helyzet, hogy a természet állapota egyre romlik és nagyon úgy tűnik, hogy ennek mi magunk vagyunk az okai. Az energiaéhség, a környezetrombolás, a globális felmelegedés, az illegális szemétkerítés, az autók, gyárak és erőművek által kibocsátott üvegházhatású gázok mind hozzájárulnak a Föld környezeti állapotának romlásához. A környezettudatos életmód fékezhetné a káros folyamatokat, de ki tanítja meg, hogyan is néz ki a környezettudatos élet? Ki neveli környezettudatosságra a gyermekeinket?

A változás gyors és globális. Hasonló problémával eddig még nem találkozott az emberiség. A természeti környezetünk állapotának változása az egész bolygóra és annak összes lakójára hatással van, így a megoldás is mindannyiunk kezében van. A tudás és a szükséges technológiák rendelkezésünkre állnak, hogy környezettudatos életmódot követve se kelljen lemondanunk a civilizációnk nyújtotta előnyökről. Az áttérés a környezettudatos vásárlói és fogyasztási szokásokra csak egy kis körültekintést igényel. Semmi nagy beruházás, semmi túlköltekezés, éppen csak néhány apróság, amelyekre érdemes minden nap odafigyelnünk. Így amellet, hogy jót teszünk a természetnek, némi pénzt is spórolhatunk önmagunknak, és azzal a jó érzéssel élhetünk, hogy esetleg jobb állapotban adjuk tovább a Földet az utánunk jövő generációnak, mint ahogy mi kaptuk elődeinktől. No persze az sem árt, ha a jövő nemzedéket felkészítjük az előttük álló problémákra. Például úgy, hogy környezettudatos életmódra neveljük gyermekeinket.

Kutatások szerint jelenleg a magyar népesség mindössze 14%-a mondható környezettudatosnak. Ők azok a vásárlók, akik tudatosan választanak bio- és organikus termékeket, akik mindennap figyelnek az energiafelhasználásukra, akiknek életstílusa a Föld eltartóképessége szempontjából hosszú távon is fenntartható. Ez a 14% nem egy generáció, nem egy szubkultúra, nem egy adott népességcsoport. Ők azok, akik vagy olyan családba születtek, vagy életük egy fázisában olyan közegben éltek, ahol a környezettudatos szemlélet a mindennapok része volt. Szociológusok véleménye szerint a fiatal generáció napjainkban is így válik vagy válhat környezettudatossá. A jövő generációk és az értük viselt mai felelősség azonban megkívánja, hogy ez az életmód ne véletlenszerűen alakuljon ki gyermekeinkben, hanem tudatosan neveljük őket a környezet védelmére. Ebben legnagyobb szerepe értelemszerűen a családnak van, amelyet támogatni tud az iskola, nem utolsó sorban pedig azok a vállalatok és a média, amelyeknek termékeit márkáit a fiatal generációk előszeretettel vásárolják, illetve amelyek sztárjai és műsorai életstílus mintákat közvetítenek.

A környezettudatosságra való neveléshez megoldásként mondhatnánk, hogy szóljunk rá a gyerekekre, ha elhajigálja a szemetet vagy letöri az ágakat, de ez ma már nem elég. Ennél aktívabb hozzáállás fát ültetetni a gyerekekkel, de pl. belvárosi körülmények között ezt elég nehéz kivitelezni. Itt van viszont jónéhány ötlet, amelyekre ha odafigyelünk, akkor a környezettudatosság nagy valószínűséggel beépül a jövő nemzedékek mindennapjaiba úgy, hogy gyermekeinknek az ún. fenntartható életmód és életstílus már természetes lesz.

Unplugged és no stand-by

Ahogy a lámpákat lekapcsoljuk, amikor nincs rá szükségünk, úgy az elektromos készülékeket is kapcsoljuk ki, amikor nem használjuk vagy töltjük őket! Stand-by funkcióban is a normál üzemmód 3-15%-át fogyasztják ugyanis. A megoldás a kapcsolóval ellátott elosztó vagy hosszabbító. A használat után is a konnektorban hagyott töltők és adapterek is energiát fogyasztanak, pedig épp semmit sem töltenek. Vagyis húzzuk ki a mobiltöltőt, amikor már nem használjuk! A gyerekeket meg lehet kérni, hogy szóljanak, ha elfelejtünk odafigyelni a töltőkre, kapcsolókra. Szívesen segítenek, örülnek az ilyen feladatoknak, örülnek, ha ránk szólhatnak.

Víztakarékosság, gazdaságos vízfelhasználás

Tizenéves gyerekeket már rá lehet szoktatni a zuhanyozásra az esti fürdés helyett ezzel ugyanis a kádban szükséges vízmennyiség 2/3-át takaríthatjuk meg és még egészségesebb is. Főleg, ha víztakarékos zuhanyfejet használunk. Ne folyó vízben mossunk fogat, ha nem muszáj! Érdemes a hagyományos WC-tartályt is lecserélni víztakarékosra, amellyel felére csökkenthető a WC vízfelhasználása. A csöpögő csapok és WC-tartályok egy hónapban akár egy kádnyi vizet is elpazarolnak, ezért mihamarabb szüntessük meg a vízszivárgást! Ha a gyerekek ezt szokják meg, ezt látják jó példának, akkor később ők is ezen értékek mentén takarékoskodnak majd.

Tömegközlekedés és kerékpározás

Amikor a különböző híres autómárkákról mesélünk a gyerekeknek, mondjuk el azt is, hogy az autógyártáshoz önmagában 50-szer annyi energia szükséges, mint amennyit élettartama alatt az autó felhasznál. Egy átlagos autó 0,3 kg CO₂-t bocsát ki kilométerenként. Heti 50 km-rel kevesebb autózás is csaknem 800 kg-mal kevesebb CO₂-kibocsátást jelent évente. Ezeket az értékeket talán kevésbé fogják érteni, de azt már biztos jobban, hogy a tömegközlekedés ugyanakkor háromszor energiahatékonyabb, mint az autózás. A kerékpározás pedig még egészségesebb is, és azért amúgy is odavannak. Városon belül 1-2 km-t nyugodtan megtehetünk gyalog, 5-10 km-t kerékpárral, ennél hosszabb távot pedig tömegközlekedéssel.

Kevesebb bevásárlószatyor

Ha minden bevásárlásnál saját bevásárlótászkát használunk, akkor sem papír, sem műanyag bevásárlózacskóra nem lesz szükségünk. A világban évente több mint 500 milliárd műanyag zacskót használnak el, amelynek mindössze 3%-át hasznosítjuk újra. A műanyag bevásárlózacskók gyártásához több millió hordó kőolajat használnak fel és több mint ezer év alatt bomlik le, a papírzacskók készítéséhez pedig több millió fát kell kivágni. Válasszon a gyerek egyszer egy szép vászon bevásárlótászkát és használjuk mindig azt!

Újrafelhasználás (reduce, reuse)

Vásároljunk kevesebb hulladékot vagyis ne vegyünk felesleges csomagoló anyagokat, így a termékfelhasználása után nincs mit kidobni! Újrahasznosítható csomagolóanyagok esetében is érdemes okosan vásárolni: vegyünk üdítőitalt kevesebb, de nagyobb kiszerezésben! A gyerekek ennek kifejezetten örülni fognak. Felhasznált papírmennyiségünk is tovább csökkenthető, ha csak akkor nyomtatunk, amikor valóban szükséges, és természetesen mindezt újrafelhasznált papírra tesszük. Mindemmellett csökkenthetjük pl. a papírtörülköző, a papírszalvéta és a papírtörülő otthoni használatát is, használhatunk helyettük textilszalvétát, textiltörülközőt. Sőt, léteznek már például olyan biojoghurtok, amelyeknek alu-tetejét, papírcímkéjét és műanyag dobozát a gyerek két egyszerű mozdulattal "szét tudja szedni" és onnantól szelektív hulladékként kezelhető.

Szelektív hulladékgyűjtés (recycle)

A szelektív hulladékgyűjtés célja az újra feldolgozható papír, üveg, acél, alumínium és műanyag hulladékok újrahasznosításra való begyűjtése. Szakértők szerint minden 100.000 ember, aki részt vesz az újrahasznosításban, több mint 40.000 tonnával csökkenti a CO₂-kibocsátást. A gyerekeknek érdekes játék lehet az otthon szelektíven gyűjtött papír, fém és üveg hulladék szétválogatása és a megfelelő színes konténerekbe dobálása.

Aktív állampolgárság és tudatos vásárlás

Környezettudatosnak lenni a változtatásokon túl azt is jelenti, hogy folyton tájékozódunk, informálódunk a természet állapotát és a természetvédelmet illetően, és amit megtudunk, azt megosztjuk gyermekeinkkel is. Sőt, őket is buzdíthatjuk informálódásra. Az internet korában az információ gyűjtése kellemes kihívás a gyerekeknek. Leghatékonyabban pénzünkkel gyakorolhatunk hatást, mutathatunk példát. Vásárlásaink során előnyben részesíthetjük azokat a márkákat, amelyek tulajdonosai erőfeszítéseket tesznek vállalataik környezettudatosságának javítására, illetve a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának erősítésére. A közömbös cégek termékeit nem kötelező ugyanis megvásárolni.

- kdg -

www.holnaputan.org